

ازحالا رای گرفته شود که آن مواد قرائت شود یا خیر بیش از این مذاکره در این باب نشود .
رئیس - در چیزی که رای گرفته شده حالادو مرتبه نمیشود رای گرفت مگر در مواردیکه باو ملحق میشود رای بگیریم .

مؤتمن الملک -- مواد الحاقیه و اصلاحیه را نمیشود چیزی که رای گرفته شد ضمیمه کرد مگر اینکه ثانیا ماده بماده بخوانیم و رای بگیریم .

وکیل الرعایا - بنده این دفعه دوم است که تکرار میکنم این در وقتی نظامنامه داخلی خواهد شد که آن رای آخری گرفته شود و ما مکلفیم که آنرا از وظایف خود بدانیم ولی تا آنساعت که رای آخری گرفته نشد نظامنامه سابق برقرار است و تا ماده نهم بر حسب تکلیفی که داشتیم عمل کردیم و رای گرفتیم باستثنای ماده ۸ .

آقای شیخ اسمعیل نوپوری در موادیکه رای گرفته ایم نمیشود مجددا رای بگیریم اما در مسئله مواد الحاقیه به بعضی از مواد رای گرفته شده اگر بخوایم رای بگیریم در واقع رای بهمان مواد است رای بیک مطلب تازه نیست .

منتصر السلطان - در اینکه نباید رای گرفته شود و از ماده ۹ خوانده شود حرفی نیست لیکن بعضی گفتند تا ماده هشتم رای گرفته شده بعضی گفتند تا ماده نهم رای گرفته شده معلوم بشود که کدام صحیح است .

معاذ الملک - تا ماده نهم رای گرفته شده

هر ترضی قلی خان - بنده عرض میکنم در ماده هشتم يك الحاقی شده است و بعد از رای گرفتن گفتند در باب مباشر که راجع بماده هشتم بود در آخر نظامنامه هم ماده راجع بهمان است اصلاح خواهد شد .

معاذ الملک - گفته شد در باب ماده هشتم بکمیسیون رجوع شود .

رئیس - معلوم میشود و در آن مواد که رای گرفته شده مجددا لازم نیست رای گرفت

ذکاء الملک - شروع بقرائت نظامنامه نمود از فصل اول ماده ۲۰ قرائت شد مذاکرات لازمه بعمل آمد و در مواد رای گرفته شد .

مجلس یکساعت و ربع از شب گذشته ختم و جلسه آتیه سه ساعت بغروب مانده روز چهارشنبه اعلان شد .

جلسه ۲۸

صورت مذاکرات یوم چهارشنبه ۱۵

شهرنی حجة الحرام ۱۳۲۷

مجلس دوساعت قبل ازغروب منعقد و خلاصه مذاکرات را معاذ الملک قرائت کردند

لسان الحکما - اولاً میخواستم عرض کنم که در خلاصه نوشته بود قرائت دوم این قرائت دوم نیست شور دوم است دیگر میخواستم عرض کنم دیروز بنده يك طرحی بعنوان ماده الحاقیه پیشنهاد هیئت رئیسه کردم و در صورت مجلس نوشته نشده میخواهم بدانم که مجلس آنرا قبول کرده یا رد نموده چون دیشب مذاقه و ملاحظه کردم دیدم که این ماده الحاقیه جزء قانون اساسی سایر ممالک بلکه اغلب ممالک است و آن ماده اینست

(در مواد انتخاباتی که منظور اکثریت تام است نمایندگانی که ورقه سفید انداخته یا از دادن رای امتناع نمایند جزه عدو کلارای دهندگان محسوب نخواهند شد) .

مثلاً فرض بفرمائید از میان (۵۵) نفر نماینده (۵) ویا (۱۰) نفر ورقه سفید انداختند سؤال میکنم که آیا جزه کل رای دهندگان محسوب خواهند شد یا خیر زیرا که اگر محسوب بشود برای اکثریت تام خیلی اهمیت دارد و ممکن است که در صورت عدم مراعات این مسئله بعد از این دچار محذورات بزرگ شویم و اسباب اشکال بشود .

رئیس - آن ماده الحاقیه رد نشده الا اینکه گفته شد که در محل خودش منظور خواهد شد .

لسان الحکما - در بعضی نظامنامه ها نوشته شده ماده دو ثانی و ماده دو ثالث و موقع این را تصور کردم همچو موقمی است که اگر نمایندگان محترم در يك ماده رای داده اند و نمیتوانند برگردند آنوقت فواصل او را که رای ندارند ممکن است که اسم آن را گذاشت مثلا ماده دوتانی و اگر يك همچو ماده در نظامنامه باشد اسباب اشکال یا نقض خواهد بود .

مؤتمن الملک - بنده دیروز يك اظهاری کردم و مجلس هم پذیرفت و آن این بود که در موادی که سابقاً از مجلس رای گرفته شده و گذشته است دیگر در آن ماده مذاکره نفرمایند یعنی از ماده يك تا ماده (۹) را دیگر مطرح مذاکره نکنیم اگر بنا بشود که يك ماده را الحاق بکنیم مثل این است که در همان مواد تصرف کرده ایم و اگر چنانچه مجلس لازم بداند چیزی الحاق نماید ممکن است که در آخر نظامنامه يك چیزی بنویسد

رئیس - همینطور است دیروز هم گفته شد که چون ماده دو گذشته است دیگر چیزی الحاق نمیکنیم و آن ماده که بکمیسیون فرستادیم هنوز نیامده میماند برای آخر و حالا از ماده (۲۱) شروع بقرائت میشود (غیر از این ملاحظه در صورت مجلس است)

(اظهاری نشد و رئیس خلاصه مذاکرات جلسه قبل را امضا نمود) (در این موقع از ماده (۲۱) شروع بقرائت نظامنامه گردید تا در ماده ۳۳ مذاکرات بعمل آمده و رای گرفته شد در ماده ۳۴ مذاکرات زیاد شد بالاخره قرار شد با ماده ۳۵ رجوع بکمیسیون شود پس از آن ده دقیقه تنفس شده بعد از تنفس رایورت بکمیسیون اعتبارنامه در باب انتخاب فقاری و شبانی قرائت و در باب صحت و سقم انتخاب ایشان قدری مذاکره بالاخره قرارداد در جلسه آتیه مجدداً در این خصوص مذاکره شود (مجلس یکساعت و نیم از شب گذشته ختم گردید)

جلسه ۲۹

مذاکرات پنجشنبه شانزدهم

ذی حجة الحرام ۱۳۲۷

مجلس دوساعت قبل ازغروب منعقد خلاصه مذاکرات جلسه قبل را معاذ الملک قرائت کرد .

رئیس - ملاحظه در این است (اظهاری نشد)

(رئیس صورت خلاصه را امضا کردند) بدون هیچگونه مباحثه ذکاء الملک بقرائت

نظامنامه داخلی شروع نمود از ماده سی و ششم ماده بعد ماده مشغول مباحثه و اخذ رای شدند ۳۶ اصلاح و در صحتش رای گرفته شد مادتهین ۳۸ و ۳۹ بواسطه ارتباطشان بماده ۳۵ پس از مدتی مذاکره رجوع بکمیسیون شد مواد (۴۰ و ۴۱ و ۴۲ و ۴۳ و ۴۴) پس از اصلاح رای گرفته شد در ماده (۴۵) مذاکرات زیاد بعمل آمد مفاد ماده مزبور عبارت بود از اینکه حق هر نماینده بموجب اصل ۴۴ قانون اساسی این است که هر موقع محتاج باستيضاح از يك وزیر یا هیئت وزراء بشود باید تقاضا و موضوع استيضاح خود را بطور اختصار کتباً بر رئیس مجلس داده و آن مکتوب با حضور رئیس در مجلس قرائت شود (و استيضاح نماینده از نماینده ممنوع است) خلاصه مذاکراتی که در این ماده شد مبنی بود بر اینکه در اصل (۴۲) قانون اساسی نوشته شده است که هر وقت مجلس وزراء را برای استيضاح بخواند بر روز اعلام است که نامت معین در مجلس حاضر شده و توضیحاتی که لازم است بدهند اولاً مفهوم از لفظ مجلس که در قانون اساسی است اکثریت را می رساند و حال اینکه بر طبق قوانین اساسی سایر ممالک متمدنه هر نماینده این حق را دارد که هر زمان سؤال یا استيضاحی از يك وزیر یا هیئت وزراء بخواند و بتوسط رئیس مجلس ایشان را احضار کرده و سؤال یا استيضاح خود را شفاهاً از ایشان بخواند و ثانیا اساس مشروطیت این است که حضرات مبعوثین نظارت در امور دولت داشته باشند و در مواقع لازمه سئوالات و استيضاحات خود را بخوانند حاصل پس از مذاکرات زیاد از طرف رئیس اجازه ده دقیقه تنفس شد و ثانیا مجلس تشکیل شد جناب رئیس اظهار داشتند که ماده ۴۵ و ۴۶ بکمیسیون رجوع میشود بعضی اظهار داشتند که در این زمینه توضیحاتی داریم اجازه نطق بدهید رئیس اظهار داشت که چون رایورت کمیسیون تقاضا کرده است که این ماده رجوع بکمیسیون شود قانوناً باید ارجاع شود (و ماده ۴۵ و ۴۶ رجوع بکمیسیون شد) شروع بقرائت سایر مواد گردیده از ماده ۴۷ تا ماده ۵۷ قرائت و پس از تفتیح رای گرفته شد .

رئیس - روز شنبه بمناسبت اینکه روز عید غدیر است و تعطیل است جلسه آتیه موکول خواهد بود بروز یکشنبه سه ساعت بغروب مانده دیگر آنکه برای تشریف بحضور نایب السلطنه و اظهار تبریک آتیه هیئتی لازم است برای روز عید یا خیر .

افتخار الواعظین -- بنده عرض میکنم چون امروزها دولت ما سلطنت ملی است و بعد الله دولت با ملت متحد است لهذا بعقیده بنده خوب است همان هیئت رئیسه بعنوان تبریک تشریف ببرند .

تقی زاده - بنده عرض میکنم چند روز قبل بود که در این باب رای گرفته شد و آن دفعه گفته شد که آیا در تمام اعیاد رسمی و مذهبی باید يك هیئتی از جانب مجلس بحضور شاه یا نایب السلطنه بروند یا خیر و بعد در مسئله رفتن هیئت رئیسه رای گرفته شد .

رئیس - چون امروز قبل از وقت در هیئت رئیسه مذاکره شد و گفته شد که آن دفعه فقط برای عید اضعی بود .

اسدالله میرزا - عرض میکنم در یکی از مواد این نظامنامه نوشته شده است که در اینگونه از